

Raportimi i emitimeve të gazit serë të shkaktuara nga blerja e elektricitetit

Nje përmbledhje e protokollit t Gazit serë, Sfera 2 udhëzimi.

Teksti krijuar nga sekretariati i EKOenergjisë, Janar 2015.

Për më shumë informata: - Shiko www.ghgprotocol.org/feature/ghg_protocol_power_accounting_guidelines

---

Parathënie

Shumica, nëse jo të gjitha kompanitë duhet të blejnë energji elektrike që është prodhuar nga dikush tjetër. Si mundë kompanitë të japin llogari për emitimet e karbonit¹ që rezultojnë nga prodhimi i asaj energjie elektrike? Ose në "terminologjinë e gjurmeve të karbonit": Si duhet ti llogarisin kompanitë *emitimet e sferës 2*?

Në Janar 2015 Protokollin e gazit serë (GHG Protocol) ka publikuar një udhëzues mbi këtë subjekt: Udhëzimet e Sferës 2. Botimi i tij u parapri me katër vite të diskutimit dhe konsultimit publik. Në këtë përmbledhje, ne listojme disa nga rekomandimet kryesore të udhëzimit.

Kërkesat e përgjithshme 'Raportimi i Dyfishtë'

Udhëzuesi kërkon që kompanitë të cilat operojnë në një treg të hapur, ti raportojnë dy shifra:

1) Kompanitë duhet të japin një shifër që **bazohet në lokacion**. Kjo shifër është e bazuar në emitimet e gazit serë të shkaktuara nga prodhimi i elektricitetit në rajonin ku konsumohet ajo energji. Në praktikë, këto shifra do të jenë më lehtë të kalkulueshme duke i marrë nga shteti në shtet.

Për shembull, shifrat që mirren nga lokacioni mundë të kalkuloohen duke i shumezuar :

a) Konsumi i elektricitetit të kompanisë brenda kufirit të një shteti specifik (konsumimi shprehet me kWh)

b) Mesatarja e gazit serë për 1 kWh në atë shtet. Informacioni mbi emitimin mesatar të gazeve serë të atij elektriciteti në rrjetin nacional mundë të gjendet në operatorët e rrjetit apo në raportet e Agjencisë Internacionale të Energjisë.

2) Kompani që operojnë në një treg të hapur si atë të EU-së duhet të raportojnë një shifër të **bazuar në treg**. Për të llogaritur këtë shifër, kompania që raporton duhet të përdorë emitimet e karbonit të shkaktuara nga instalimet e energjisë nga të cilat ajo merr energjinë elektrike. Origjina e elektricitetit duhet të vërtetohet nga të ashtuquajturat 'instrumente kontraktuale që plotësojnë kriteret minimale të cilësisë'. Në Europë mënyra e vetme për të garantuar origjinën e elektricitetit është nëpërmjet Garancisë së Origjinës.

Nëse kompanitë (Europiane) përdorin elektricitet origjina e të cilës nuk është e vërtetuar nga garancia e origjinës, atëherë ato duhet të llogarisin emitimet e bazuara në treg duke përdorur emitimet e CO₂ të asociuara me mbeturinat mikse.

Kompanitë zakonisht nuk fokusohen vetëm në sferën 2 të emitimeve, por në 'emitimet totale'. Ky total është shuma e emitimit të sferës 1 dhe sferës 2. Kompanitë mundë të raportojnë dy totale (një bazuar në lokacion të sferës 2 dhe tjetra e bazuar në shifrën e tregut) apo mundë të raportojnë një total. Në rastin e fundit, ata kanë për të shpjeguar se çfarë shifre të sferës 2 ata kanë përdorur. Udhëzimi rekomandon që kompanitë të përdorin të njëjtat metoda të kalkulimit si ato që përdorin për caktimin e objektivave. Siç është shpjeguar në kapitullin për caktimin e objektivave, kjo do të thotë se kompanitë në tregjet e liberalizuara janë të rekomanduara për të përdorur shifrën e bazuar në treg.

---

1 Fjalitë me vijë poshtë, shpjegohen në fund të përmbledhjes në fjalor

Emitimet

Sipas sferes 2, ne flasim për emitimet e shkaktuara në pikën e gjenerimit të energjisë. Faktoret e 'emitimit të sferes 2' nuk përfshijnë humbjet në rrjet apo ciklin e jetës së emitimeve.

Për shifren e bazuar në treg, garancioni i origjinës është mbajtësi i emitimeve të gazit serë. Nëse një kompani blenë energji të riprodhueshme, mundë të deklarojnë 0 emitime lidhur me energjinë e riprodhueshme. Emitimet te bazuara ne vlerësimin e ciklit të jetës mundë të shtohen, por si pjes e llogaritjeve të sferës 3, jo nën sferën 2.

Vini re 1 : për energji të gjeneruar nga biomasa egziston nje rregull i vecante: *qdo emitim i CH₄ apo N₂O nga perdorimi i bioenergji se munde te raportohet ne sferen 2 ndersa pjesa CO₂ e bioenergji se duhet te raportohet ndamas sferave.*

Vini re 2 : Edhe pse nuk përmendet qartë në udhëzim, edhe format e tjera të energjisë së rinovueshme mund të shkaktojë emitimin e gazeve serë në vendin e prodhimit të energjisë elektrike. P.sh. shumica e bimëve gjeotermale lëshojnë një sasi të konsiderueshme të gazeve serë dhe në disa raste metani lirohet nga rezervuarët e hidrocentraleve. Nëse emitimet e tilla ndodhin, këto emitime duhet të përfshihen në sferën 2.

Cili konsum duhet të përfshihet në llogaritje?

Sfera 2 flet për blerjet e elektricitetit, nxemje dhe ftohje. Kompania qe raporton mundë të zgjedhë të raportoj ose blerjet për operacionet qe ajo zotëron ose për operacionet qe ajo kontrollon. Kontrolli munde te definohet si në terme financiale apo operacionale. Per më shumë informacion shikoni fq.17 të ashtuquajturës Standard e Korporatave (www.ghgprotocol.org > Corporate Standard).

Vendosja objektivave

Në vendosjen e objektivave, kompanitë duhet të specifikojnë se cila metodë është përdorur për llogaritjen e objektivave dhe ndjekjen e progresit përfshirë metoden për llogaritjet bazë të vitit. Udhëzimi rekomandon përdorimin e shifrave të bazuara mbi tregun për kompani që janë aktive në tregun e liberalizuar.

Kompanitë janë të inkurajuar për të bërë më shumë

Në të njëjtën kohë, Protokollin GHG rekomandon kompanite te vendosin një hap më tej dhe '*per te nxitur nje rritje në, objekte me gjenerim të ulët të karbonit*'. Ne fq.11.4, udhëzuesi liston disa shembuj se si mund të bëhet kjo duke përfshirë :

- Marrëveshjet afatgjatë për blerje të energjisë ose kontrata të tjera me ofruesit e energjisë së riprodhueshme.
- Kriteret shtesë për energjinë elektrike të blerë, të tilla si kriteret rreth moshës së instalimit të prodhimit, ose në lidhje me llojin e prodhimit. Edhe pse nuk përmendet qartë në udhëzimin, një kompani mund të përdorin EKOenergy për të provuar se energjia elektrike ajo blen plotëson kriteret shtesë.
- Kriteret shtesë për blerjen e energjisë elektrike, si kriteri për moshe në instalimit të prodhimit, apo për llojin e prodhimit. Edhe pse jo e specifikuar në udhëzuesin, një kompani mund të përdor EKOenergy për të treguar se elektriciteti që ata blejnë përmbushë kriteret plotësuese.
- Duke u siguruar që një pjesë e cmimit ri-investohet në kapacitet të ri prodhues. Në këtë pikë, udhëzuesi specifikisht referon për **fondin e klimes së EKOenergji se**.

Rekomandime tjera për raportim

Rekomandime tjera për raportim përfshijnë (lexoni kapitullin 7.2 të udhëzimit):

- Konsumi vjetor i elektricitetit;
- Emitimet e lidhura me CH₄ dhe N₂O;
- "Karakteristikat e instrumentit" (karakteristikat kyçe të garancionit të origjinës që keni blerë, si lloji i energjisë së gjelbër)
- Roli i prokurimit të korporatës në shtyrje për projekte të reja. Në lidhje me pikën e fundit, uddëzuesi shpjegon: Ku kompanitë relevante mund të elaborojnë në narrativ se si cila do nga

instrumentet kontraktuale të deklaruara në metodën e bazuar mbi tregun, reflektojnë kontribut prej kompanisë në ndihmën e implementimit të projekteve me sasi të ulët të karbonit.

EKOenergji mund të përmendet nën 'karakteristikat e instrumentit'. Për më shumë, kontributet për fondin e klimës së EKOenergjisë (se paku 10 cent për MWh) përshtaten me narrativën mbi projektet e reja me emitim të ulët të karbonit. Kontaktoni sekretariatën e EKOenergjisë për më shumë informacion.

www.ekoenergy.org > për ne > kontakti

Fjalor

Cikli i jetës së emitimeve : të gjitha emitimet e shkaktuara gjatë gjithë 'ciklit jetësor të një produkti'. Psh për energjinë e erës, shifrat e ciklit të jetës të përfshijë emitimet e shkaktuara nga prodhimi i turbinave të erës, si dhe me largimin e tij në fund të jetës së tij.

EKOenergji: Marka eko e parë dhe e vetme në mbarë Evropën për elektricitet. (www.ekoenergy.org)

Emitimet e Sferës 1 : emitimet e gazit serrë të shkaktuara në lokalet e kompanisë e cila është duke u llogaritur ose nga automjetet në pronësi të kompanisë.

Emitimet e Sferës 2: Emitimet e gazit serrë në lidhje me konsumin e energjisë elektrike, ngrohjes dhe ftohjes e cila është prodhuar nga të tjerët dhe blerë nga kompania llogaritur.

Emitimet e Sferës 3: Emitimet e sferës 3 mbulojnë të gjitha emitimet indirekte për shkak të aktiviteteve të një organizate (me përjashtim të atyre të përfshira në sferën 2). Ai përfshin emitimet "në rrjedhën e sipërme", si dhe emitimet e "poshtme". Emisionet në rrjedhën e sipërme janë p.sh. emitimet e shkaktuara nga prodhimi i mallrave që një kompani ka nevojë në procesin e saj të prodhimit. Emisionet e rrymës janë emitimet e shkaktuara nga mallrat që kompania ka prodhuar. P.sh. në qoftë se një kompani prodhon televizorë, këto televizione do të konsumojnë energji cdo herë që ata janë të shitur. Dhe në fund të jetës së tyre, këto televizione duhet të jenë shpërbërë disi apo asgjësuar. Shihni www.ghgprotocol.org > Scope 3 Calculation Guidance.

Garancioni i origjinës: është si një 'letërnjoftim' i energjisë elektrike. Energjia elektrike nuk mund të gjurmohen përgjatë rrjetit të energjisë elektrike. Kjo do të thote se konsumatorët nuk mund të kenë garancionin se energjia që ata marrin ('elektronet') nga kompania e prodhimit është ajo e cilën ata duan. Megjithatë, është e mundur për të ngritur një sistem të kontabilitetit për të regjistruar se cila kompani i ka futur keto të dhëna në rrjet: Sa energji, nga cili burim, dhe për kënd.

Në Europë ndjekja e elektricitetit punon nepermjet certifikatave të quajtura "Garancionet e origjinës". Shteti lëshon 1 Garancie të Origjinës për MWh të prodhuar. Kur një konsumator pretendon konsumimin e një lloji të veçantë të energjisë elektrike, Garancia përkatëse të origjinës duhet të anulohet.

Llogaritja e karbonit: matjen e shumës së emitimeve të gazrave serrë të një entiteti të veçantë.

Përzjerje e mbetur: I referohet energjisë elektrike në rrjet që nuk është ndarë për një konsumator-final të specifikuar. Nëse një konsumator blen energji elektrike nga e cila origjina nuk është provuar nga "Garancia e Origjinës", ky konsumator merr 'përzjerje të mbetur'. Përzjerja e mbetur llogaritet nga të njëjtat subjektet shtetërore si ato që nxjerrin Garancitë e origjinës.

Protokolli i gazit serrë: PGS është mjeti më i përdorur internacionalisht për llogaritjen e karbonit. Është rezultat i krijuar nga bashkëpunimi ndërmjet "Instituti botëror i burimeve" dhe "Këshilli i biznesit botëror për zhvillim të qëndrueshëm".

Raportimi i dyfishtë: Detyrimi për të raportuar dy numra të karbonit, një në bazë të emitimeve të njërive të prodhimit të energjisë elektrike rajonale ose kombëtare, dhe një në bazë të vet kontratës së energjisë elektrike të blerësit të energjisë elektrike.